

Vergaderdatum GS: 26 mei 2026
Portefeuillehouder: Dijken van
Uiterlijke beslistermijn: n.v.t.
Documentnummer:
PZH-2026-890991443
DOS-2026-0000774

Onderwerp

Plan van Aanpak Sociale Veiligheid n.a.v. moties 1769
en 1856

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Sociale veiligheid is een fundamentele basisvoorwaarde voor de bewegingsvrijheid, participatie en brede welvaart van al onze inwoners. In de vergadering van 24 september 2025 heeft u motie 1769 ingediend ('De nacht is ook van vrouwen'). Hierin sprak u uw afschuw uit over geweld tegen vrouwen en uw solidariteit met iedereen die zich onveilig voelt in onze provincie. Deze roep om actie werd versterkt op 12 november 2025 met motie 1856. Hierin verzoekt u het college om:

1. in 2026 een plan van aanpak voor te bereiden voor het verbeteren van sociale veiligheid in onze provincie, en deze vast te leggen in de begroting onder het kopje 'Brede Welvaart';
2. hiervoor €10.000,- op te nemen, gedekt uit het potje van de Staten;
3. uiterlijk in Q2 van 2026 dit plan van aanpak aan Provinciale Staten voor te leggen ter besluitvorming;
4. Provinciale Staten op de hoogte te houden van de voortgang

Met deze brief leggen wij u het gevraagde integrale Plan van Aanpak voor. Dit document bundelt onze inzet op diverse beleidsterreinen, zoals gebiedsontwikkeling en mobiliteit. Wij benaderen sociale veiligheid hierin als essentieel onderdeel van de brede welvaart. Binnen de verschillende thema's hebben wij onze acties versterkt om de veiligheidsbeleving van inwoners een herkenbare impuls te geven.

Bestuurlijke visie: De balans tussen ambitie en bevoegdheid

Een effectieve aanpak vraagt om een scherpe rolverdeling tussen overheden. Wij hanteren het principe: ambitieus op eigen taken, ondersteunend waar de gemeente aan het roer staat.

- **De gemeente als regisseur:** De inrichting van de directe leefomgeving is de wettelijke kerntaak van de gemeente. Zij staan het dichtst bij de inwoners en realiseren het noodzakelijke lokale maatwerk. Onze inzet is erop gericht de lokale afwegingsruimte te respecteren en waar mogelijk te versterken, waarbij onze kaders dienen als gezamenlijk vertrekpunt voor een kwalitatieve inrichting.
- **De provincie als facilitator en aanjager:** Onze rol is aanvullend en gericht op de terreinen waar wij zelf bevoegd zijn. Wij pakken onze rol op als aanjager, kennisplatform en verbinder. Wij vertalen ambities naar acties binnen onze eigen projecten en stimuleren partners om sociale veiligheid integraal mee te wegen.

Inhoud

Plan van Aanpak

1. Mobiliteit en Infrastructuur: Veiligheid in de gehele keten

Sociale veiligheid in het openbaar vervoer en op onze wegen is een actueel en urgent thema ([OV-visie PZH](#), december 2025). Wij sturen op een veilige reiservaring.

- *Integrale Haltevisie en fysieke inrichting:* In nauwe samenspraak met gemeenten en vervoerders hebben wij een '[Haltevisie](#)' ontwikkeld waarin sociale veiligheid als een van de onmisbare basisvoorwaarden voor de inrichting is verankerd. Wij realiseren momenteel verlichting op alle provinciale haltes waar dit nu nog ontbreekt en voeren een brede inventarisatie uit op locaties waar de huidige verlichting niet voldoet aan de moderne veiligheidsbeleving. Hierbij ligt een sterke focus op proactief beheer en onderhoud: defecten aan verlichting of bushokjes moeten sneller worden opgemerkt en hersteld, zodat reizigers niet in het donker hoeven te wachten op locaties die onveiligheid uitstralen.
- *Zichtbaar toezicht en handhaving:* Via de concessiebijdragen aan de vervoerders faciliteren wij een verhoogde fysieke aanwezigheid van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in bussen en treinen. Wij maken hierbij gebruik van de incidentregistraties van vervoerders om hotspots te identificeren waar reizigers zich vaker onveilig voelen. In samenwerking met de politie en gemeenten treden wij op basis van deze data gericht op om toezicht op de huisregels te handhaven en het daadwerkelijke veiligheidsniveau te verhogen.
- *Veiligheidsmonitoring via het Digitaal Meldpunt:* Sinds maart 2026 is het meldpunt "[Ik help mee voor een veiliger OV](#)" actief, waar reizigers onveilige plekken op een digitale kaart kunnen aanwijzen. Hiermee kunnen inwoners onveilige situaties, zoals kapotte verlichting of dichte, onoverzichtelijke begroeiing, direct melden. Dit biedt ons en onze partners de noodzakelijke data om gerichte ontwerp- en beheerkeuzes te maken en snelle verbeteringen te initiëren.
- *Subsidie voor een veiliger openbaar vervoer:* Een reiziger moet zich overal comfortabel voelen: tijdens het wachten op een perron, op het stationsplein én tijdens de rit in de bus of trein zelf. Om gemeenten en lokale partners te helpen die veiligheid te bevorderen, stellen we gerichte subsidies beschikbaar voor de 'Platforms Sociale Veiligheid'. Hiermee steunen we concrete projecten buiten de grote metropoolregio die overlast tegengaan en de veiligheid direct verbeteren, zowel in de voertuigen als in de directe omgeving daarvan.

2. Fietsbeleid: Veilige verbindingen door de gehele regio

De provincie zet zich in voor een sociaal veilig fietsnetwerk door intensieve samenwerking en het toepassen van landelijke kwaliteitsnormen op fietspaden.

- *Kennisdeling in '[Tour de Force](#)':* Omdat sociale veiligheid op de fiets vaak een grensoverschrijdend thema is, wisselen we binnen dit nationale netwerk actief kennis en onderzoeksresultaten uit met andere overheden om gezamenlijk knelpunten aan te pakken.
- *Sociaal veilig ontwerp bij provinciale infra:* Bij de realisatie van onze eigen fietsprojecten vertalen wij de landelijke richtlijnen uit de '[Ontwerpwijzer Fietsverkeer](#)' naar de praktijk. Door sociale veiligheid al in de ontwerpfase als

harde eis mee te nemen, versterken we de aantrekkelijkheid en veiligheid van zowel het reguliere als recreatieve fietsnetwerk. Met een specifieke focus op overzichtelijkheid, logische routes en goede zichtlijnen creëren we een infrastructuur waarin fietsers zich ook op afgelegen trajecten, in tunnels of op viaducten veilig en comfortabel voelen.

3. Gebiedsontwikkeling: Sociale kwaliteit als fundament

Wij stimuleren sociale veiligheid binnen gebiedsontwikkelingen door het sociale domein een centrale plek te geven bij ruimtelijke keuzes, met name vanuit de woningbouwopgave.

- *De methode 'Gezond Ontwerpen'*: [Deze aanpak](#) is leidend in onze gebiedsontwikkelingen, waarbij sociale veiligheid een integraal onderdeel wordt van de fysieke leefomgeving en de beleving van bewoners. Juist in wijken waar de sociale veiligheid onder druk staat, zoals binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) in Dordrecht-West, werken wij samen met kennisinstellingen en jonge vrouwen om hun ervaringsdeskundigheid structureel te verankeren in het ontwerpproces.
- *Inclusieve participatie*: Het lopende burgerberaad "[Toekomstbestendige wijken voor iedereen](#)" wordt benut om de behoeften van diverse groepen — van jongeren en vrouwen tot senioren — op te halen. We erkennen dat een 'inclusief ontwerp' voor iedereen iets anders betekent; wat een jonge vrouw veilig vindt, kan voor een senior of een mindervalide persoon anders aanvoelen. Met dit burgerberaad werken we aan straten en plekken die optimaal zijn voor de verschillende wensen van onze inwoners.

4. Participatievoorstel: Inwonersdag Sociale veiligheid bij OV-haltes

In navolging van Statenbesluit 7747, waarin uw Staten verzochten om burgerberaden over woningbouw en mobiliteit, stellen wij voor om het participatiemoment rondom mobiliteit specifiek te wijden aan het urgente thema sociale veiligheid. Zoals eerder door gedeputeerde Mariëtte van Leeuwen is toegelicht, leent de beperkte provinciale beïnvloedingsruimte op lokale halte-inrichting — die immers vaak bij gemeenten berust — zich minder voor een volledig burgerberaad. Een gerichte inwonersdag biedt echter de kans om zonder verkeerde verwachtingen tot zeer concrete en direct toepasbare aanbevelingen te komen.

Wij stellen daarom voor om in de herfst van 2026 een inwonersdag te organiseren langs verschillende bushaltes in Zuid-Holland. Tijdens deze dag reizen Statenleden, OV-partners, gemeenten en veiligheidsdiensten gezamenlijk langs diverse haltes om in directe dialoog te treden met zowel reizigers als niet-reizigers over hun dagelijkse ervaringen. De selectie van de haltes geschiedt op basis van de eerste resultaten van de enquête '[Ik help mee voor een veiliger OV](#)', uitgevoerd naar aanleiding van [onderzoek](#) naar de redenen waarom mensen het openbaar vervoer mijden. Door dit initiatief uiterlijk in oktober te organiseren, wordt u in de gelegenheid gesteld de opgedane inzichten direct te betrekken bij de begrotingsbesprekingen van het najaar. Wij vragen hierbij van onze partners een open en positieve grondhouding om de aanbevelingen van deze dag waar mogelijk mee te nemen in hun eigen uitvoering.

5. Innovatie: Naar een vrouwvriendelijke en inclusieve openbare ruimte

Binnen het platform Kennis Zuid-Holland onderzoeken we maatschappelijke trends die de toekomst van onze fysieke leefomgeving bepalen.

- *Onderzoek Studio Elsewhere:* Veel locaties in onze provincie zijn historisch ontworpen vanuit een overwegend mannelijk perspectief, wat heeft geleid tot blinde vlekken in reispatronen, tijdstippen en veiligheidsbeleving voor vrouwen. Om deze kloof te overbruggen, voert [Studio Elsewhere](#) in de eerste helft van 2026 een onderzoek uit naar de fysieke, sociale en beleidsmatige transformaties die nodig zijn voor een vrouwvriendelijke publieke ruimte. De methodiek bestaat uit deskresearch, internationale *good practices* en interviews met experts op locatie, met als doel concrete ontwerpprincipes te formuleren die de provincie veiliger maken voor iedereen. Het rapport wordt in de zomer van 2026 verwacht.
- *Impuls van €10.000,- voor het landelijk gebied:* Om een krachtig multiplier-effect te realiseren en direct aan te sluiten bij wat we al doen, stellen wij voor de impuls van €10.000,- uit het 'potje van de Staten' aan dit onderzoek te koppelen. Terwijl er momenteel veel aandacht is voor sociale veiligheid in stedelijk gebied, ontbreekt deze kennis vaak voor het landelijke gebied van Zuid-Holland. Wij vragen Studio Elsewhere om een partner (stichting) aan te wijzen die middels co-creatie de sociale veiligheid versterkt in het landelijk gebied. Deze partner zal in oktober 2026 bekend gemaakt worden.

Afhandelingsvoorstel motie 1856

Met dit integrale Plan van Aanpak geven wij uitvoering aan uw moties 1769 en 1856. Met deze gebundelde inzet investeren wij krachtig in het bevorderen van de sociale veiligheid, zodat elke inwoner van Zuid-Holland zich vrij en veilig door onze provincie kan bewegen. Wij zullen u in het vierde kwartaal van 2026 informeren over de voortgang, de meldpuntdata op hoofdlijnen en de opbrengsten van de inwonersdag. Wij verzoeken u moties 1769 en 1856 hiermee als afgedaan te beschouwen.

Proces

Woensdag 17 juni 2026 Statenvoorstel op de procedurevergadering van BMM
Woensdag 16 september 2026 Bespreking Statenvoorstel in BMM
Woensdag 23 september 2026 Bespreking Statenvoorstel in PS

Procedure

Niet van toepassing

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 mei 2026, met het besluitnummer PZH-2026-890991443;

Gelet op Artikel 105, 143, 145, 193 tm 195, lid van de Provinciewet, en de artikelen 7, 22 en 23 van het Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten (BBV);

Besluiten:

1. Vast te stellen het Plan van Aanpak Sociale Veiligheid.
2. Vast te stellen een toevoeging van €10.000 aan de opdracht Brede Welvaart en dit te dekken vanuit het Potje van de Staten.
3. Vast te stellen dat de financieel-administratieve eenmalige verwerking van de in dit Statenvoorstel opgenomen voorstel plaatsvindt in de Najaarsnota 2026.

Den Haag, 8 juli 2026

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier,

voorzitter,

drs. B.S.M. Sepers

mr. A.W. Kolff

Bijlagen:

Geen

Den Haag, 26 mei 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A.. van Bijnen MBA

A. (Arno) Bonte